

Könyvészet 1893.

I.

Összeállítjuk itt az 1893-ban megjelent önálló nyelvészeti munkákból a figyelemre-méltóbbakat; forrásaink részint német és francia könyvészetek, részint pedig nyelvészeti szaklapok voltak. Meg is jegyeztük, ez utóbbiak közül melyekben jelentek meg tanulságos ismertetések az ill. munkákról. A fontosabb ismertetésekről az esetben is számot adunk, ha a megelőző évek termékeire vonatkoznak, de az idézett folyóiratoknak mindig 1893-i évfolyama értendő. (Viszont néhány olyan munkát is fölvevünk már, a melyeken az 1894. évszám áll.)

Mindenekelőtt felsoroljuk a folyóiratok rövidítéseit (egyéb rövidítések *L.* = Lipcse, *B.* = Berlin, *m.* = márka), s azt is megjegyezzük, melyik könyvtárunkban van meg az ill. folyóirat:

Arch. f. lat. Lex. Archiv für lateinische Lexicographie und Grammatik. — Egyetemi könyvtár:

Arch. f. n. Spr. — Archiv für das Studium der neueren Sprachen. — Egy. kt.

Arch. f. slav. Phil. — Archiv für slavische Philologie. — Akadémiai kt.

BPhW. — Berliner philologische Wochenschrift. — Ak. kt.

Die n. Spr. — Die neueren Sprachen. — Egy. kt.

DLztg. — Deutsche Litteraturzeitung. — Ak. kt.

GGA. — Göttingische gelehrte Anzeigen. — Ak. kt. és Egy. kt.

IndgF. — Indogermanische Forschungen. — Egy. kt.

Lbl. — Literaturblatt für germanische und romanische Philologie. — Heinrich Gusztávnál.

LC. — Litterarisches Centralblatt. — Ak. kt. és egyetemi modern philologiai szeminárium kt.

Rev. de ling. — Revue de Linguistique. — Egy. kt.

Z. f. d. d. Unt. — Zeitschrift für den deutschen Unterricht. — Egy. modern phil. szem. kt.

Z. f. d. Spr. — Zeitschr. für deutsche Sprache. — Uo.

Z. f. fr. Spr. — Zeitschrift für französische Sprache. — Uo.

ZGW. — Zeitschrift für Gymnasialwesen. — Tanáregyesület és V. kerületi gymnasium.

ZOG. — Zeitschrift für österreichische Gymnasien. — Ak. kt. és több gymnasiumban.

Magyar nyelv.

Asbóth O.: *A szláv szók a magyar nyelvben.* (Értekezések a nyelv- és széptud. köréből, kiadja a M. T. Akad. XVI. k. 3. sz.) Bp. 54 l. — 45 kr.

Bartha J.: *A palóc nyelvjárás.* Különny. a Nyelvőről, Bpest 74 l.

Bellaagh A.: *Pázmány Kalauzának I. és II. könyve.* Bevezetéssel, magyarázatokkal és szótárral. (Jeles írók isk. tára 42. sz.) Bpest. — Ára 60 kr.

Booch-Arkossy: *Tud ön magyarul?* (Verstehen Sie ungarisch?) *Handbuch der ungarischen und deutschen Umgangssprache.* L., VIII. + 127 l. — Ára 1.80 m.

Borovszky S.: *A honfoglalás története.* Bp. 1894. 176 l. — 1 frt. Nyelvészeti érdekű a helynevek tárgyalása 64—102. l. (Különösen a szláv és német eredetűek.)

Hoffmann M.: *A magyar helyesírás* 73 gyakorlati leczkében. Isk. és magánhaszn. Bpest 46 l. — Ára 20 kr.

Horváth C.: *Pomerius* [Temesvári Pelbárt]. Bpest, 1894. 164 l.

Kazinczy Ferencz *Levelezése*, A. M. T. Ak. Irod. Biz. mbiz. közléstesi Dr. Váczy János. IV. k. 1806—1807. Nagy 8-r. XX. + 644 l. — Ára 5 frt.

Ha már általában fontos a nyelvészre nézve e gyűjtemény, mint a nyelvújítás korának legtartalmasabb oklevéltára: a IV. kötetet különösen érdekessé teszi ránk nézve Kazinczynek Révaival való sűrűbb levelezése.

Körösi S.: *Gli elementi italiani nella lingua ungherese.* Fiume. 38 l.

Magyar Nyelvőr. Szerk. Szarvas Gábor. 22. évf.

Kiemelendők: Bartha J., A palóc nyelvjárás; Kicska E., Hangsúly és szórend; Schneider M. V., A szenvedő igealakokkal való mondatszerkesztésről; Simonyi Zs., Helyesírási ingadozások; Steuer J., A székely diftongusok; Csiki székelység; A székely hangrendszer; A székely nyelvjárások osztályozása; Szinnyi J., A magy. nyelvbe átvett oláh szavak; Tóth B., Wagner Ferencz Phraseológiája; Szeremley B., Adalékok a Nyelvtört. Szótárhoz; Zolnai Gy., Tájzsó-tarlózat.

Setälä E.: *Kaksi unkarilaista kielenutkijaa.* Paavali Hunfalvy. Jooseppi Budenz. (Különny. a Valvojából.) Helsingf. 27 l.

Szinnyi J.: *Magyar tájzsótár.* A M. T. Ak. megbiz. szerk. Sz. J. I. k. 1., 2., 3. füz. (Aba—Egér) Bpest, Nagy 8-r. XII l. + 456 hasáb. — Ára füzetenként 1 frt.

Volf Gy.: *A magyar helyesírás alapja.* Különny. a Bp. Szemléből. Bpest, 32 l.

Zolnai Gy.: *Mondattani bívórlatok.* (Különny. a NyK.-ból.) — Bpest 61 l.

A többi urálaltaji nyelvek.

Budenz J.: *Az ugor nyelvek összehasonlító alaktana.* 3. füz. A szerző hagyatékával kiegészítette Simonyi Zs. (Különny. a NyK.-ból.) Bpest, 1894, 299—391. l. — Ára 60 kr.

Charencey H.: *La langue basque et les idiomes de l'Oural.* (Revue de Linguistique 1893.)

Donner O.: *Wörterverzeichnis zu den Inscriptions de l'Iénisséi.*

(Suomalais-Ugrilaisen Seuran Toimituksia IV.) Helsingf. 1892. Nagy 8-r. 69 l. — Ára 2.50 frank.

Halász I.: *Svéd-lapp nyelv V.* Népkölt. gyűjtemény a Pite lapp-mark arjepluogi egyházkerületéből. Gyűjt. és magy. fordítással, jegyzetekkel ellátta H. I. Bpest. VIII + 332 l. — Ára 3 frt.

Inscriptions de l'Orkhon. 2-r. XLIX + 48 l. 69 táblával. Helsingf. 1892. — Ára 35 frank.

Manissadjian J.: *Lehrbuch der modernen osmanischen Sprache.* (Lehrbücher des Seminars für orient. Sprachen, XI. k.) Stuttgart és Berlin, XX + 394 l. — Ára 16 m. — (Ism. GGA.)

Meyer G.: *Türkische Studien. I. Die griechischen und romanischen Bestandtheile im Wortschatze des Osmanisch-Türkischen.* (Sitzungsber. der k. Ak. d. Wiss. in Wien.) Bécs, 96 l. — Ára 1 m.

Monumenta Linguae Fennicae. I. Suomen kielen muistomerkkejää. I. Mikael Agricolan käsikirja ja messu. Julkaisseet E. N. *Setälä* ja K. B. *Wiklund.* Helsingf. Nagy 8-r. XLVI + 249 l. — Ára 8 frank.

Munkácsi B.: *A magyar népies halászat műnyelve.* Adalék a m. nép ős- és műveltség-történetéhez. (*Néprajzi füzetek*, kiadja a M. Néprajzi Társaság. — Lenyomat az Ethnographiából.) Bpest 98 l.

Munkácsi B.: *Vogol népköltési gyűjtemény.* III. k. Medveénekek (szövegek és fordításaik). Bpest. 540 l. — Ára 5 frt.

Munkácsi B.: *A votjád nyelv szótára.* 3. füz. (21 — 30. ív) Bpest. — Ára 1 frt 50 kr.

Paasonen H.: *Mordvinische Lautlehre.* Helsingf.

Schlegel G. *La stèle funéraire du Teghin Giogh et ses copistes et traducteurs chinois, russe et allemands.* (Suom.-Ugr. Seuran Toimituksia III.) Helsingf. 1892. Nagy 8-r. 57 l. 1 táblával.

Suomalais-Ugrilaisen Seuran Aikakauskirja. Journal de la Société Finno-Ougrienne. XI. Helsingf. Nagy 8-r. XX + 200 + 28 + 171. Tartalma: Wichmann, Wotjakische Sprachproben; Wiklund, Die südlappischen Forschungen des Herrn Dr. Ignaz Halász; Bericht über Wiklunds Reisen in den Jahren 1891 u. 1892.; Vuosikertomus ^{2/12} 1892.

Teza E.: *Del Nomenclator Finnicus, mandato da Martino Fogel in Italia.* (Reale Accademia dei Lincei. Estratto dai Rendiconti.) Róma. 29 l.

Thomsen V.: *Déchiffrement des inscriptions de l'Orkhon et de l'Iénisséi.* Notice préliminaire. (Extrait du Bulletin de l'Académie r. des sc. et des l. de Danemark.) Kopenhága 1894. 15 l.

Wiedemann F.: *Estnisch-d. Wörterbuch.* Uj kiad. *Hurt-tól.* L.

Szláv nyelvek.

Baudouin de Courtenay: *Zwei Fragen aus der Lehre ü. die Palatalisation in den slavischen Sprachen.* Jurjew. — Ára 0.60 m.

Brandt R.: *Lekciji po istoričeskoj grammatikje russkago jazika.* Fölolvasások az orosz nyelv történeti grammatikájából. Moszkva 1892. I. füz. 146 l. — (Ism. Arch. f. slav. Phil.)

Ez az 1. füzet az orosz kiejtésnek rendkívül pontos leírását adja s az orosz hangfejlődést tárgyalja inkább összehasonlító, mint történeti alapon. Kitűnő munka.

Broz J.: *Hrvatski pravopis. Po odredjenju kr. zem. vlade, odjela za bogoštolje i nastavu.* (Horvát helyesírás.) Zágráb, 1892. VIII + 130 l. — (Ism. Arch. f. slav. Phil.)

«Ha valaki kérdezné tőlem, melyik orthographia leghelyesebb, gondolkodás nélkül egyszerűen azt felelném, az, a melyet legtöbbet követnek. Csak ezen gyakorlati szempontból kell a helyesírást tárgyalni. Nem szabad elvekért vitatkoznunk. Ez nem vezetne célhoz, hisz nincs oly helyesírás, mely minden pontban következetes.» — Jagić.

Budmani P.: *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika.* (A délszláv Akadémia kiadv.)

Daničić Gj.: *Oblaci hrvatskoga ili srpskoga jezika.* Zágráb, 1892. — (Ism. Arch. f. slav. Phil.)

Gorjajev N. V.: *Opitü sravnitel'nago jetimologičeskago slovarja russkoga jazika.* Tiflisz, 1892. III + 240 + XXXVI l. — (Ism. Arch. f. slav. Phil.)

Nagy fáradsággal és jó források fölhasználásával készült, de sok hibás magyarázat is van benne.

Janežič A.: *Slovenisch-deutsches Hand-Wörterbuch.* Klagenf., VIII + 900 l. — Ára 6 m.

Karadžić Vuk S.: *Srpski rječnik.* (Sserb szótár német s latin fordítással.) 3. kiad. 1. füz. Belgrád, 1892. XX + 256 l.

Ezt az új kiadást Bošković belgrádi tanár rendezte sajtó alá s gyarapította a többi közt szófejtő megjegyzésekkel. Ism. Jagić, Arch. für slav. Phil. Az ismertető nagyon rosszalja, hogy Vuknak remek szótárát nem változtatlanul adták ki, hanem jobbára rendszertelen, sokszor kétes értékű toldásokkal.

Milas Matej: *Današni trpaški dijalekat.* (A délszláv Ak. kiadv.) Zágráb, 1891. — (Ism. Arch. f. slav. Phil.)

Leskien A.: *Untersuchungen über Quantität und Betonung in den slav. Sprachen.* L. (Ism. Arch. f. slav. Phil.)

Maretić T.: *Slavenski nominalni akenat s obzirom na litavski, greki i staroindijski.* Zágráb, 1890. 64 l. — (Ism. Arch. f. slav. Phil.)

Mitrofanovicz M.: *Prakt. Grammatik der kleinrussischen (ruthenischen) Sprache.* Bécs, 1892. 184 l. — (Ism. DLztg.)

Pastrnek F.: *Archiv für slavische Philologie. Suppl.-Band. Bibliographische Uebersicht über die slav. Philologie. (1876—1891.)* Zugleich Generalregister zu Archiv Bd. I—XIII. B., VIII + 418 l. — Ára 18.75 frank. — (Ism. IndgF.)

Pleteršnik M.: *Slovensko-nemški slovar izdam na troške rajnega knezoškofa ljubljanskoga Antona Alojzija Wolfa.* Uredil P. M. (Szlovén-német szótár, Wolf A., elhalt laibacsi püspök költségén kiadja és szerkeszti P. M.) 1. és 2. füz. Laibach. — (Ism. Arch. f. slav. Phil.)

Prešpursky slovník latinskočesky: poměr jeho k bohemoriu a k nomenclatoru, uvažuje Fr. Prusík. (Lenyomat a «Viestnik» ből.) Prága, 11 l.

Slovar' russkago jazyka. Az orosz nyelv szótára, szerkeszti a csász. tud. Akadémia 2. osztálya. Szentpétervár, 1891. 1. füz. Nagy 8-r. A—Vtas, XIV + 576 l. Ára 85 kop. — 2. füz. G betűig terjed.

Fontos munka: az orosz irod. ny. szótára, tehát mintegy kiegészíti Dal nagy népnyelvi szótárát. Ára bámulatosan csekély. — Vö.

Szokolov A.: *Zamiečanija na Slovar' russk. jaz. izdavajemyj Akademijej*. Megjegyzések az Ak. kiadta or. szótárhoz. Rjazan 1891.

Spicer: *Horvát-magyar és magyar-horvát szótár*. Budapest.

Szoboleszki A. J.: *Drevij cerkovno-slavjanskij jaziku. Fonetika*. Sz. fölolvasásai az ószláv nyelv hangtanáról. (Ism. Arch. f. slav. Phil.)

Nem rendszeres hangtan, de pontosan és tüzetesen tárgyalja az ószláv hangtan fontosabb részeit: 1. fej. Az ószláv nyelv. 2. Forrásai. 3. Hangjai. 4. Viszonyuk a többi indg. nyelvekéhez. 5. A hangoknak köz-szláv (ős-szláv) változásai. 6. Az ószl. hangváltozások.

Vocabularium latino-bohemium Posoniense. Prága, 1892. XXXII + 95 l. (Ism. Arch. f. slav. Phil.)

Vondrák W.: a) *Altslovenische Studien*. (Lenyomat a bécsi tud. Ak. Értesítőjéből. Böcs.-tört. osztály CXXII. k.) Bécs, 1890, 90 l. b) *Ueber einige orthographische u. lexikalische Eigentümlichkeiten des Codex Suprasliensis im Verhältniss zu den andern altslovenischen Denkmälern*. (Uo. CXXIV. k.) Bécs, 1891. 44 l. (Ism. Arch. f. slav. Phil.)

Germán nyelvek.

Albrecht A.: *Sprache u. Muttersprache*. Ein Mahnwort an die Rechtschreibungsneuerer in unserer deutschen Sprache. Halle. 41 l. — Ára 0.60 m.

Andresen K. G.: *Sprachgebrauch und Sprachrichtigkeit im Deutschen*. L., 92. VIII + 476 l. — Ára 6 m.

Anglia. Mittheilungen aus dem gesammten Gebiete der engl. Spr. u. Litt. Hrsg. v. M. Fr. Mann. IV. évf. Halle.

Bayerns Mundarten. Beiträge zur deutschen Sprach- und Volkskunde. Hrsg. v. O. Brenner u. A. Hartmann. München. IV + 479 l. — Ára 12 m. (Ism. Z. f. d. d. Unt.) II. k. 1. füz. 160 l. — Ára 4 m.

Bierbaum J.: *Lehrbuch der englischen Sprache nach der analytisch-directen Methode für höhere Schulen*. I. Theil mit einem Liederanhang. L. 1892. VI + 174 l. (Ism. Die n. Spr.)

Blumer J.: *Zum Geschlechtswandel der Lehn- und Fremdwörter im Hochdeutschen*. (Progr. der Oberrealschule.) Leitmeritz 1891. (Ism. ZÖG.) — Szorgalmas munka.

Blümner H.: *Der bildliche Ausdruck in den Reden des Fürsten Bismarck*. L. 1891. VIII + 198 l. — Ára 2.80 m. (Ism. DLztg.)

Brandstetter R.: *Die Reception der neuhochdeutschen Schriftsprache in Stadt u. Landschaft Luzern (1600—1630)*. Einsiedeln. 96 l. — Ára 2.50 frank.

Braune V.: *Althochdeutsche Grammatik*. 2. kiad. Halle. 283 l. — Ára 5.60 m. (Ism. Lbl.)

Brendicke J.: *Der Berliner Volksdialekt*. (Schriften des Vereins f. die Geschichte Berlins.)

Bohnenberger K.: *Zur Geschichte der schwäbischen Mundart im XV. Jahrhundert*. I. Allgemeines u. Vocale der Stammsilben. Tübinga 1892. Nagy 8-r. X + 139 l. — Ára 4 m. (Ism. LC.)

Cosijn P. J.: *Kurzgefasste altwestsächsische Grammatik*. Leiden. Ára 1.50 m.

Duden K.: *Etymologie der neuhochdeutschen Sprache mit aus-*

fürhlichem etymologischen Wörterverzeichnis, zugleich 3. Aufl. von Bauer-Frommann's Etymologie. München. VIII + 272 l. — Ára 3.60 m. (Ism. LC.)

Eckart R.: *Niederländische Sprachdenkmäler in übersichtlicher Darstellung mit genauen Quellenangaben*. Ein bibliographisches Repertorium für Germanisten, niederdeutsche Sprachforscher u. Freunde des niederdeutschen Spr. Osterwiek. VI + 73 l. — Ára 3 m. (Ism. Arch. f. n. Spr.)

Erbe K.: *Randbemerkungen zu Dr. Wustmanns Allerhand Sprachdummheiten*. Stuttg. 1892. 52 l. (Ism. Lbl.)

Fennell C. A. M.: *The Stanford Dictionary of Anglicised Words and Phrases*. Cambridge 1892. 4-r. XI + 826 l. (Ism. Lbl.)

Franck J.: *Etymologisch Woordenboek der neederlandsche Taal*. Gravenhage 1892, Nagy 8-r. XXIV l. + 1238 hasáb (Ism. LC.)

Franck J.: *Nothgedrungene Beiträge zur Etymologie*. Eine Abrechnung m. Prof. Jan te Winkel. Bonn. 49 l. — Ára 1 m.

Gietmann G.: *Die Aussprache des englischen in systematischer Vollständigkeit*. Freiburg. — Ára 1.50 m. (Ism. ZÖG.)

Gombert A.: *Weitere Beiträge zur Altersbestimmung neuhochdeutscher Wortformen*, mit besond. Berücksicht. des Heynischen deutsch. Wörterbuches. Strelitz. 20 l.

Grade P.: *Das Negerenglisch an d. Westküste v. Afrika*. (Lenyomat az «Angliá»-ból.) Halle 1892. 46 l. — Ára 1 m.

Grimm J.: *Deutsches Wörterbuch*. Fortgesetzt v. M. Heyne. R. Hildebrand, M. Lexer, K. Weigand und E. Wülfker. 8. k. 11. és 12. füz. Lipese.

Gutzeit V.: *Wörterschatz der deutschen Spr. Livlands*. Riga 1892.

Hartert A.: *Ueber den Gebrauch von Bildern in der d. Sprache u. Dichtung*. 26 l. (Ism. ZGW.)

Haselmayer J.: *Ueber Ortsnamenkunde*. Würzburg 1890. 46 l. (Ism. Z. f. d. d. Unt.)

Hein J.: *Ueber die bildliche Verneinung in der mittelenenglischen Poesie*. Anglia. Új folyam III. 41—186 l. (Ism. Lbl.)

Heyne M.: *Deutsches Wörterbuch*. I. és II. k. (A—G) L.1889—90. 4-r. 1282 l. (Ism. Lbl.)

Hoffmann E.: *Stärke, Höhe, Länge*. Ein Beitr. z. Physiologie der Akzentuation mit specieller Berücksichtigung des Deutschen. Strassb. 1892. IX + 51 l.

Hoppe A.: *Englisch-deutsches Supplement-Lexikon als Ergänzung zu allen bis jetzt erschienenen englisch-deutschen Wörterbüchern*. Mit theilweiser Angabe der Aussprache nach dem phonet. System der Methode Toussaint-Langenscheidt. B. — Ára 4 m.

Idiotikon, schweizerisches. Wörterbuch der schweizer-deutschen Sprache. Gesammelt auf Veranstałtg. der Antiquar-Gesellschaft in Zürich unter Beihülfe aus allen Kreisen d. Schweizervolkes. Frauenfeld 1892.

Jahresbericht über die Erscheinungen auf dem Gebiete der germ. Philologie. L. 1891. 128 l. Ára 9 m.

Jellinghaus H.: *Die niederländischen Volksmundarten*. Nach den Aufzeichnungen der Niederländer. (Forschungen. Hrsg. vom Verein f.

niederdeutsche Sprachforschung. V. k.) Norden 1892. Nagy 8-r. VIII + 132 l. — Ára 4 m. (Ism. LC.)

Kahl V.: *Mundart u. Schriftsprache im Elsass*. Zabern. 62 l. — Ára 1.50 m. (Ism. DLztg.)

Kahle B.: *Die Sprache der Skalden auf Grund der Binnen- u. Endreime verbunden mit einem Rimarium*. Strassb. 1892. VIII + 303 l. — Ára 7 m. (Ism. Lbl.)

Kellner L.: *Historical Outlines of English Syntax*. London 1892. XXII + 336 l. (Ism. DLztg.)

Maler V.: *Die Stellung der höheren Schulen zu der Fremdwörterfrage*. Stuttg. 61 l. (Ism. Z. f. d. d. Unt.)

Matthias T.: *Sprachleben u. Sprachschüden*. Ein Führer durch die Schwankungen u. Schwierigkeiten des d. Sprachgebrauchs. L. 1892. VIII + 465 l. (Ism. Z. f. d. d. Unt.; LC.; Lbl.)

Mentz F.: *Bibliographie der d. Mundartenforschung f. die Zeit vom Beginn des 18. Jahrhunderts bis zum Ende des Jahres 1889*. (Sammlung kurzer Grammatiken deutscher Mundarten. Hrsg. v. O. Bremer. 2 k.) L. 1892. Nagy 8-r. XX + 181 l. — Ára 5 m.

Minor J.: *Allerhand Sprachgrobheiten*. Eine höfliche Entgegnung. Stuttg. 34 l. — Ára 0.80 m. (Ism. Lbl. és LC.)

Minor J.: *Neuhochdeutsche Metrik*. Strassb. XVI + 490 l. — Ára 10 m.

Muret E.: *Notwörterb. der englischen u. deutschen Sprache f. Reise, Lektüre u. Konversation*. B.

Nabert H.: *Das deutsche Sprachgebiet in Europa u. die deutsche Sprache sonst und jetzt*. Stuttg. 133 l. — Ára 2 m. (Ism. Lbl.)

«E munka az osztrák-német iskola-egyesületnek újabb barátokat szerezhet, mert szerzője a szlávosság, magyarosság és oláhosság káros hatását tárgyalja benne».

Noreen A.: *Samml. kurzer Grammatiken germanischer Dialekte*. IV. Altnordische Grammatik. I. Altisländische und altnorweg. Grammatik unter Berücksicht. des Urnordischen. Halle. XII + 324 l. — Ára 8 frank. (Ism. LC.)

Noreen A.: *Utkast till föreläsningar i urgermansk judlära med huvudsakligt avseende på de nordiska spraken till den studerande ungdomens tjänst*. Upsala. Nagy 8-r. 2 + 142 l. (Ism. Lbl.)

«Immár Klugenak a régi germán nyelvjárások történetét tárgyaló művével és Noreen Judlära-jával oly két könyvnek birtokába jutottunk, melyek a germ. hangtanra vonatkozó kutatások eredményeit kimerítően egybefoglalják».

Paul H.: *Grundriss der germ. Philologie*. II. k. 1. és 2. rész. Strassb. 1892. (Ism. Lbl. és IndgF.)

Penka K.: *Die Heimat der Germanen*. (Mitth. d. anthropolog. Gesellsch. in Wien. 23. k. 2. füz.) L. 4-r. 32 l. (Ism. DLztg.)

Richter A.: *Deutsche Redensarten*. Sprachlich u. kulturgeschichtlich erläutert. L. 190 l. — Ára 3 m.

Sabin J.: *Die Sprache der Presse und des Parlaments*. (Deutsche Schriften f. Litt. u. Kunst.) Kiel 1892.

Schauffier. *Althochdeutsche Litteratur mit Grammatik, Uebersetzungen und Erläuterungen*. Stuttg. 144 l. (Ism. Zeitschr. f. d. d. Unt.)

Schenk O.: *Deutsche Sprachlehre f. Ausländer.* Marburg. — Ára 2 m.

Schlüter V.: *Untersuchungen zur Geschichte der altsächsischen Sprache.* Göttinga 1892. Nagy 8-r. 263 l. (Ism. DLztg.)

Schmolling E.: *Die deutsche Schulorthographie und das Leben.* (Ism. ZGW.)

Érdekes czikk; a nagy kezdőbetűk s a *th* ellen beszél.

Schumann P.: *Sprachliche Betrachtungen.* Die Verdeutschg. der grammat. Kunstausdrücke durch den deutschen Sprachverein. Zeitungs-Deutsch stb. Drezda. VI + 80 l. — Ára 1.50 m.

Sievers E.: *Altgermanische Metrik.* Sammlung kurzer Grammatiken germanischer Dialekte. Ergänzungsreihe II. Halle. XVI + 252 l. — Ára 5 m. (Ism. Lbl. és Z. f. d. d. Unt.)

«Kétségtelenül Sievers munkái vetették meg alapját a régi germán metrikának. Örömmel üdvözljük, hogy jelen munkájával egy összefoglaló kézi könyvet nyújtott, mely a további kutatásoknak egy időre alapul szolgálhat». — Lbl.

Skeat W. W.: *Principles of English Etymology.* — London. 582 l. Ára 13.20 frank.

Sosnosky T.: *Der Sprachwart.* Sprachregeln u. Sprachsünden als Beiträge zur deutschen Grammatik u. Stylistik. Boroszló. XII + 321 l. — Ára 3 m.

Storm J.: *Englische Philologie.* Anleitung zum wissenschaftlichen Studium der englischen Sprache. Javított kiadás. L. 1892. Nagy 8-r. VIII + 484 l. — Ára 9 m. (Ism. LC.)

Streitberg V.: *Zur germ. Sprachgeschichte.* Strassb. 1892. Nagy 8-r. VI + 116 l. — Ára 2.50 m. (Ism. Lbl., LC., IndgF.)

Az ősz germán diphthongusok fejlődését tárgyalja.

Sutterlin A.: *Laut- und Flexionslehre der Strassburger Mundart in Arnold's Pfingstmontag.* (Alsatische Studien. 2. füz.) Strassb. 1892. (Ism. Lbl.)

Sweet H.: *A New English Grammar; logical and historical.* Part I. Introduction, Phonology and Accidence. London 520 l. — Ára 12.60 frank.

Thieme-Preusser: *Neues vollständiges kritisches Wörterb. der englischen und deutschen Spr.* Hamburg.

Tomanek E.: *Einfluss des Cechischen auf die deutsche Umgangssprache* stb. Troppau 1891. (Ism. ZÖG.)

Wagner Gy.: *Streifzüge in das Gebiet der deutschen Sprache.* Eine Zusammensetzung deutscher Wortfamilien. Hamburg 1889. (Ism. DLztg.) — Dilettáns munka.

Wilkens Fr.: *Zum hochalemannischen Konsonantismus der alt-hochdeutschen Zeit.* Beitr. zur Lautlehre u. Orthographie des ältesten Hochalemannischen, auf Grundlage der deutschen Eigennamen in den St. Galler Urkunden (bis zum Jahre 825). L. 1891. (Ism. Lbl.)

Wilmanns V.: *Deutsche Grammatik.* (Gothisch, Alt-, Mittel- und Neuhochochdeutsch.) I. Abth. Lautlehre. Strassb. Nagy 8-r. XIX + 332 l. — Ára 6.50 m. (Ism. LC.; DLztg.; Z. f. d. d. Unt.)

Wright J.: *A Primer of the Gothic Language with Grammar, Notes, and Glossary.* Oxford 1892. XII + 247 l. (Ism. Lbl. és IndgF.)

Wunderlich H.: *Der deutsche Satzbau*. Stuttg. 1892. XIV + 252 l. (Ism. LC. és Lbl.)

Wustmann G.: *Allerhand Sprachdummheiten*. L. 1892. 320 l. — Ára 2 m. (Ism. Lbl.)

Zeitschrift d. allgem. deutschen Sprachvereins. Hrsg. v. H. Riegel. Braunschweig. 8. évf.

Zeitschrift f. deutsche Sprache. Hrsg. v. D. Sanders. Paderborn. 7. évf.

Román nyelvek

Alexi Thochar: *Deutsch-rumänisches Wörterbuch f. Schule u. Umgang*. Brassó. — Ára 2,80 m.

Beyer F. és Pussy P.: *Elemertarbuch des gesprochenen Französisch*. Cöthen. XIV + 218 l. (Ism. LC. és Z. f. fr. Spr.)

Bourciez E.: *La langue gasconne à Bordeaux*. Bordeaux 1892. (Ism. Lbl.)

Chabod O.: *Les proverbes français usités et leurs formes italiennes correspondantes*. Rieti. 16-r. 196 l. — Ára 1.75 frank.

Chiarelli B.: *Vocabolario del dialetto veneto, con riguardo speciale alla provincia di Treviso*. I. Treviso. 32 l.

Cionca J.: *Prakt. Gramm. der romanischen Sprache f. den Schul- und Selbstunterricht*. Bukarest 1892. 280 l.

Coty A.: *La Revision de l'orthographe et l'Academie française*. Paris. 18-r. III + 140 l. — Ára 2 frank.

Cron J.: *Die Stellung des attributiven Adjektivs im Altfranzösischen*. Strassb. 1891. Nagy 8-r. 87 l. (Ism. Lbl.)

Darmesteter A. — l. Hatzfeld.

Delaite J.: *Essay de Grammaire wallonne. Le verbe wallon*. Liège. 1892. (Ism. Lbl.)

Doutrepoint G.: *Étude linguistique sur Jaques de Henricourt et son époque*. (Les Mémoires couronnés et autres Mémoires publiés par l'Academie royale du Belgique. 1891. 46. k.) 92 l. (Ism. Z. f. fr. Spr.)

Doutrepoint G.: *Tableau et théorie de la conjugaison dans le wallon liégeois*. 1891. 124 l. (Ism. Lbl.)

Études de grammaire et de littérature française. Réd.: Ph. Plattner. Karlsruhe 1891—1892.

Feller L.: *De la ponctuation française*. Aperçu l'usage des classes supérieures des écoles allemandes. L. 1892. 12-r. 30 l. (Ism. Z. f. fr. Spr.)

Französische Studien. Hrsg. v. G. Körting und E. Koschwitz. B. Ára 6 m.

Führer durch die franz. u. engl. Schullitteratur. Zusammenge stellt von einem Schulmann. 2. kiad. Wolfenbüttel. 1892. — Ára 1.50 m. (Ism. Die n. Spr.)

Gagin C.: *Diccionario de barbarismos de Costa-Rica*. San José. 4-r. 416 l. — Ára 12 frank.

Glaise: *Praktischer Leitfaden zum leichten Erlernen der rumänischen Sprache für den Selbstunterricht*. Bukarest 1892. 12-r. 192 l. — Ára 1.60 m.

Godefroy F.: *Dictionnaire de l'ancienne langue française et de*

tous ses dialectes du IXe au XVe siècle. 73. füz. (Veinture—Viliner.) Paris. — Ára 7.50 frank.

Gröber G.: *Grundriss d. roman. Philologie.* Unter Mitwirkung von G. Baist, Th. Braga u. A. — Strassb. — Ára 4 m. (Ism. LC.)

Hatzfeld A. és Darmesteter A.: *Dictionnaire général de la langue française du commencement du XVIIe siècle jusqu'à nos jours.* Megj. 30 füzetben. Egy-egy füzet, 80 l., ára 1 frank. Párizs. (Ism. Die n. Spr.)

Kritischer Jahresbericht üb. die Fortschritte der roman. Philologie von K. Vollmöller u. R. Otto. I. évf. I. füz. (Több nem jelent meg: megszünt.) München és Lipcse. 146 l. (Ism. Arch. f. lat. Lex.)

Jörss P.: *Ueber den Genuswechsel lateinischer Masculina und Feminina im Französischen.* (Gymn. ért.) L. 1892. Nagy 8-r. 32 l. (Ism. IndgF. és Z. f. fr. Spr.)

Koschwitz E.: *Zur Aussprache des Französischen in Genf und Frankreich.* (Supplément VII. zur Z. f. fr. Spr. u. Lit.) B. 1892. 79 l. — Ára 3 m. (Ism. Arch. f. n. Spr.)

Koschwitz E.: *Les parlers parisiens.* Anthologie phonétique. Paris. XXXII + 147 l. — Ára 3.60 m. (Ism. LC. és Lbl.)

«A phonetikus szövegek ezen újabb gyűjteményével K. azt akarja elérni, hogy benne a művelt párizsiak kiejtése híven tükröződjék». Lbl.

Kraft F.: *Konjugationswechsel im Neufranzösischen von 1500 bis 1800 nach Zeugnissen von Grammatikern.* (Gymn. ért.) Hamburg 1892. Nagy 4-r. 51 l. (Ism. Z. f. fr. Spr.)

Leutznér K.: *Tesoro de voces provincialismos Hispano-Americanos.* Tomo I. La region del Rio de la Plata. 1. füz. Halle. 4-r. XVII + 63 l. — Ára 3 m.

Levy E.: *Provenzalisches Suppl.-Wörterb.* Berichtigungen und Ergänzungen zu Raynouard's Lexique Roman. 1 füz. L. 1892. Nagy 8-r. XV + 128 l. — Ára 4 m. (Ism. LC. és Lbl.)

Lindström, Per Elof: *Anmärkningar till de obetonade vokalernas bortfall i några nordfranska ortnamn.* Akademisk afhandling. Upsala 1892 67 l. (Ism. Lbl.)

Littré E. és Deric M.: *Dictionnaire de la langue française.* Supplément renfermant un grand nombre de termes d'art, de science, d'agriculture etc. et de néologismes de tous genres appuyés d'exemples et contenant la rectification de quelques définitions du dictionnaire, l'addition de nouveaux sens, de nouveaux exemples à l'historique, enfin la correction de quelques étymologies et l'indication de l'origine précédemment inconnue de certains mots. Paris. XI + 468 l. — Ára 12 frank.

Luzzatto K.: *I dialetti moderni delle città di Venezia e Padova.* I. rész. Pádua. 31 l.

Mazzoni G.: *Avviamento allo studio critico delle Lettere Italiane.* Verona, Pádua 1892. 12-r. XV + 195 l. (Ism. Lbl.)

Meyer-Lübke: *Grammatik der roman. Sprachen.* II. k. L. — Ára 11 m.

Mistral Fr.: *Mireyo. Provenzalische Dichtung v. Fr. M. Deutsch* von A. Bertuch. Strassb. 287 l. (Ism. Lbl. és Z. f. fr. Spr.)

Moisy H.: *Glossaire comparatif anglonormand, donnant plus de cinq mille mots aujourd'hui bannis du français et qui sont communs au dialecte normand et à l'anglais.* I. rész. Caen. 416 l. — Ára 6 frank.

Paris Gaston: *L'altération romane du c latin.* (Annuaire de l'École pratique des hautes études. Nyelv- és tört. oszt.) Paris. VII + 37 l. (Ism. Lbl.)

Piat L.: *Dictionnaire français-occitanien, donnant l'équivalent des mots français dans tous les dialectes de la langue d'oc moderne.* I. (A—H) Montpellier. 496 l.

Quiehl K.: *Franszösische Aussprache und Sprachfertigkeit.* Marburg VIII + 154 l. (Ism. DLztg.)

Rauschmaier A.: *Münchener Beiträge III. Ueber den figürlichen Gebrauch der Zahlen im Altfranzösischen.* L. IX + 118 l. — Ara 3 fr.

Renard A.: *La nouvelle Orthographe.* Guide théorique et pratique. Paris. 18-r. XVIII + 118 l. — Ara 2 frank.

Risop A.: *Studien zur Geschichte der franz. Konjugation auf —ir.* Halle 1891. 132 l. — Ara 2.80 m. (Ism. Z. f. fr. Spr.)

Romanische Forschungen. Organ f. roman. Sprachen u. Mittel-latein. Hrsg. v. K. Vollmöller, 8. k. Erlangen 1892.

Rousselot abbé: *Les modifications phonétiques du langage étudiées dans le patois d'une famille de Cellefrouin.* (Revue des Patois Gallo-romans.) Paris 1891. Nagy 8-r. 374 l. (Ism. Lbl. és NyK.)

Saineanu L.: *Istoria filologiei Române.* Studii critice c'o prefatü de B. P. Hasdeu. Bukarest 1892. XII + 455 l. — Ara 4 m. (Ism. LC.)

Scharschmidt O. E.: *Estienne Pasquier's Thätigkeit auf dem Gebiete der franz. Sprachgeschichte u. Grammatik.* Bautzen 1892. Nagy 4-r. 34 l. (Ism. Z. f. fr. Spr.)

Suchier H.: *Bibliotheca normannica. Denkmäler normannischer Litteratur u. Sprache,* Halle 1891. (Ism. LC.)

Schwan E.: *Grammatik des Altfranzösischen.* L. VIII + 267 l. (Ism. Z. f. fr. Spr.)

Timmermans A.: *L'Argot Parisien.* Étude d'étymologie comparée suivie du vocabulaire. Paris 1892. XII + 318 l. — Ara 6 m. (Ism. IndgF. III.)

Joyntee P.: *Specimens of old French (IX—XV. Centuries) with Introduction, Notes and Glossary.* Oxford 1892. VII + 492 + 205 l. (Ism. Z. f. fr. Spr.)

Weigand G.: *Vlacho-Meglen. Eine ethnographisch-philologische Untersuchung.* L. 1892 XXXVI + 78 l. 4 táblával. (Ism. Arch. f. slav. Phil.)

Zeitschr. f. roman. Philologie. Hrsg. v. G. Gröber. 7. k. Halle. 1892

(Vége következik.)